

اوتیسم : Autism spectrum disorder(ASD)

واژه ی اوتیسم از دو بخش اوتوس به معنای خود و ایسم به معنای گرایش تشکیل شده است و از زبان یونانی وارد زبانهای دیگر شده است.

اوتیسم یعنی خودگرایی و عدم توجه به محیط اطراف و به کسانی که این اختلال را دارند اوتیستیک گفته میشود.

اوتیسم یا درخود ماندگی نوعی اختلال رشدی (از نظر روابط اجتماعی) که با رفتارهای ارتباطی و کلامی غیر طبیعی مشخص می شود که بر نحوه ارتباط با دیگران اثر می گذارد و تمام طول عمر ادامه دارد.

اوتیسم به معنای اختلال طیف نامیده می شود زیرا علائم و ویژگیهای اوتیسم در طیف گسترده ای از خفیف تا شدید قرار میگیرد و دو کودک با تشخیص مشابه می توانند بسیار متفاوت از یکدیگر عمل کنند و دارای مهارتهای مختلف باشند اما همه ی افراد مبتلا به اوتیسم با ارتباطات ، تعاملات اجتماعی و منافع و اقدامات محدود و یا تکراری مشکل دارند ولی بعضی از آنها هم به محیط زیست خود پاسخ مناسب می دهند که این علائم قبل از ۳ سالگی کودک ایجاد می شود.

علت اوتیسم :

علت قطعی اوتیسم مشخص نیست اما تحقیقات نشان داده که اوتیسم به احتمال زیاد از اثر متقابل بین ژن و محیط زیست حاصل میشود و هنوز هیچ ژنی بطور مستقیم به اوتیسم ارتباط داده نشده و اوتیسم شامل ترکیب چندین ژن حاصل بیماری است و در موارد نادری اوتیسم بطور قوی با آسیبهای محیطی در دوره ی اولیه رشد مرتبط است که این عوامل شامل فلزات سنگین موجود در جو، حشره کشها، عفونتهای ویروسی و زندگی ماشینی و عوامل ناشی از آن مثل استرس میباشد. زنان با اضافه وزن زیاد و مبتلا به دیابت ، در صورت باردار شدن بیش از مادران سالم احتمال تولد نوزاد اوتیستیک را خواهند داشت.

شیوع اوتیسم ۶ در ۱۰۰۰ تولد میباشد و در پسران ۴ برابر دختران احتمال ابتلا به اوتیسم وجود دارد که آمار به دست آمده ۲۰۰ هزار نفر در ایران میباشد که تعداد مبتلایان در حال افزایش است و این امر میتواند به علت بهبود و تشخیص آیتمهای بالینی باشد.

انواع اوتیسم:

۱- PPD (Pervasive Developmental Disorder) اختلال رشدی گسترده

معمولا کودک با معیارهای تشخیصی خاصی روبرو نیست اما اختلالات ناهنجاری در رفتارهای او به طور چشم گیری وجود دارد.

۲- Aspergers Syndrom سندرم آسپرگر:

اختلال در تعاملات اجتماعی، علائق و فعالیتهای محدود و تکراری، بدون تاخیر قابل توجه در زبان بیانی، آزمایش هوش این دسته معمولا در حد هوشی متوسط و یا بالاتر از متوسط میباشند.

۳- Childhood Disintegrative Disorder اختلالات از هم گسیختگی کودک:

این دسته از مبتلایان، رشد عادی در ۲ سال اول زندگی دارند و بعد از ۲ سالگی بطور ناگهانی اختلال در رشد ذهنی نمایان شده و حتی در مهارتهای اکتسابی قبلی نقص قابل توجه مشخص میشود.

تشخیص اوتیسم:

هیچگونه آزمایش پزشکی برای تشخیص اوتیسم وجود ندارد. تشخیص دقیق باید بر اساس مشاهده طرز برقراری ارتباطات، وجود رفتارهای ناخواسته و نمودارهای رشد و تکامل افراد تعیین شود. برای تشخیص نهایی ناهنجاری، آزمایشهای بسیاری باید انجام گیرد زیرا بسیاری از رفتارهای مرتبط با اوتیسم با دیگر ناهنجاری های ذهنی و جسمی مشترک است.

هیچ الگویی برای تشخیص سریع این اختلال وجود ندارد. تشخیص از طریق اطلاعاتی که والدین و دیگر اشخاص که از کودک نگهداری میکنند و همچنین سابقه روانی افراد خانواده و تاثیرات ژنها توسط متخصصین صورت میگیرد.

صفات مشترک در رابطه با تمام بیماران اوتیسم:

- اختلال ارتباطی: پیشرفت زبان و تکلم به کندی صورت میگیرد یا اصلا صورت نمیگیرد، به جای کلمات از حرکات و اشارات استفاده می شود. تکرار حرفهای دیگران که بیشتر شبیه به خواندن از روی متنی است به وضوح نمایان است.
- مشکل در روابط اجتماعی و مهارتهای بازی: تنها بودن را به با دیگران بودن ترجیح میدهند. بی علاقگی در دوست شدن با دیگران، واکنش نداشتن به لبخند و نگاه نکردن به چشمهای دیگران یا در حد محدود، اجتناب

از تماسهای فیزیکی مانند گرفتن دست یا بغل کردن، شرکت نکردن در بازیهای تخیلی، توانایی ضعیف در استفاده مهارت‌های حرکتی، ناتوانی در تمرکز

- رفتارهای کلیشه‌ای / تکراری: ردیف کردن اسباب بازی در یک مسیر مشخص، چرخش و تکان دادن بدن، به هم زدن دستها مثل حرکات پر زدن پرنده / بیش فعال یا بسیار غیر فعال، کج خلقی و بهانه گیری بدون هیچ دلیل آشکار، ابراز علاقه شدید به یک شیء یا شخص خاص، مشکل داشتن با تغییر روال عادی
 - اختلال حسی: بر خلاف درک عمومی حساسیت‌های غیر معمول در زمینه حس بویایی - بینایی و چشایی و شنوایی نشان میدهند. بسیاری از آنها ممکن است به محبت واکنش نشان دهند و تماس چشمی برقرار کنند و لبخند بزنند و همچنین انواع دیگر احساسات را به میزان متفاوت نشان دهند. همینطور مثل کودکان دیگر به محیط اطراف خود به دو روش مثبت و منفی پاسخ میدهند ولی اوتیسم میتواند به میزان پاسخ و عکس العمل آنها تاثیر بگذارد. بدین شکل که نحوه کنترل واکنش بدن و ذهن نسبت به محرک بیرونی دشوارتر میشود. گاهی اوقات مشکل دید محیطی و ساختار ماهیچه‌ای چشمها امکان برقراری تماس چشمی را مشکل میکند. (برخی افراد مبتلا به اوتیسم به جای نگاه کردن مستقیم به دیگران از دید محیطی استفاده میکنند)
- گاهی اوقات افراد مبتلا به اوتیسم از اعضای خانواده و جمع دوستان کناره گیری میکنند زیرا تصور لمس شدن بوسیله کسی و یا حتی نزدیک شدن بیش از اندازه‌ی فیزیکی برای آنها غیر قابل تحمل است.
- اضطراب و ترس و سر درگمی ممکن است منجر به ناتوانی در فهم محیط اطراف در یک روال عادی شود.

درمان اوتیسم:

تا کنون روش قطعی برای درمان مبتلایان به اوتیسم یافت نشده و کارآمدترین روش درمانی توانبخشی است.

کودک حتما باید توسط یک فوق تخصص روانپزشکی اطفال و یک فوق تخصص مغز و اعصاب اطفال ویزیت شود و به طور فشرده و ترجیحا هرروز تحت خدمات گفتاردرمانی و کاردرمانی قرار گیرد.

والدین و مربی کودک روش‌های مناسب تقویت مهارت‌های ارتباطی کودک را از طریق مطالعه کتابهای مرتبط یا بوسیله جلسات مشاوره‌ای که مراکز کاردرمانی کودک برگزار میکنند فرا بگیرند.

ارزیابی وضعیت حسی - حرکتی کودک که بوسیله کارشناسان کاردرمانی صورت میگیرد و در صورت لزوم جلسات کاردرمانی ذهنی کودک بطور منسجم برگزار گردد.

موسیقی درمانی و نقاشی و قصه گویی راه کاری برای برقراری ارتباط با کودکان اوتیسم می باشد.

References : 1. Geneva center for Autism

2. www.Dotolearn.com

3. Online Asperger Syndrome Information & Support

4. Management of Children With Autism Spectrum Disorders

5. World Health Organization

گرد آوری شده توسط مریم نقی زاده

کارشناس ارشد ژنتیک

بازبینی و نظارت: دکتر رویا رنجبران

دکترای تخصصی آسیب شناسی تشریحی و بالینی